

ISO 14001:2015

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

ISO 45001:2018

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ

BİLİNÇLENDİRME EĞİTİMİ

YÖNETİM SİSTEMLERİNE GENEL BAKIŞ

Yönetim sistemi, kuruluşun kurumsal riskleri azaltmak ve etkin kurumsal yönetime katkı sağlamak için benimsediği çerçevedir. İdeal durumda, eğer birden fazla yönetim sisteminiz varsa bunların maliyet azaltmak ve performansı iyileştirmek için tam anlamıyla entegre edilmiş olmaları gerekmektedir.

ISO 14001:2015

ISO 14001:2015 Uluslararası Standardizasyon Kurumu (ISO) tarafından yayınlanmış olan çevre yönetim standardıdır.

Faydaları:

- Marka ve itibarın korunması
- Müşteri sadakati
- İhale/rekabet avantajı
- Müşterilere güven aşılama
- Personelin politikalar ve prosedürlere uyumunu sağlamak
- Düşük enerji tüketimi
- Düşük malzeme depolama maliyetleri
- Düşük emisyon, deşarj, atık işleme, taşıma ve bertaraf maliyetleri
- Artan proses verimliliği
- Daha az müşteri tetkiki
- Azalan çevresel sorumluluklar

ISO 14001:2015

NEDEN ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ:

Çevre yönetimi, çevrenin yönetilmesi hakkında değildir. Kuruluşunuzun faaliyetlerinin, ürünlerinin ve hizmetlerinin, etkileşimde buldukları çevresel koşulların esneklik, çeşitlilik ve kapasitede net kazanç göstereceği şekilde yönetilmesi hakkındadır.

- Gerçek maliyet tasarruflu, enerji, su, atık, satın alma ve taşımadaki verimlilikler
- Çevresel riskin yönetilmesi ve yasal uyumun sağlanması
- Değer sağlayan katılım prosesi; personel ve paydaşlar (ilgili taraflar) için
- Anahtar müşteriler, düzenleyiciler ve halka yönelik taahhüdün/sorumluluğun etkin olarak gösterilmesi
- Diğer yönetim sistemleri ile uyumluluk – revizyon prosesi bu uyumluluğun tam olmasını sağlayacaktır (örn. ISO 9001 Kalite, ISO 45001 Sağlık ve Güvenlik)

ISO 14001:2015

NEDEN ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ:

ISO 14001 her türde ve büyüklükte kuruluşa uygulanabilir ve onlara çevre performanslarını desteklemek için sistemleri ve prosesleri devreye almalarına yardımcı olur.

Çevre üzerindeki etkilerini azaltarak ve daha sürdürülebilir bir iş modeli izleyerek, kuruluşlar paradan ve enerjiden tasarruf ederken, gelecek kuşaklar için dünya kaynaklarını da korumaya yardımcı olurlar. ISO 14001 sertifikasına sahip olmak aynı zamanda kuruluşların yasal ve endüstriye özel mevzuatları yerine getirmeleri ve bunlara uymaları daha olasıdır ve bu da daha az ceza ve daha düşük temizleme maliyetleri demektir

ISO 45001:2018

ISO 45001:2018 Uluslararası Standardizasyon Kurumu (ISO) tarafından yayınlanmış olan İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ yönetim standardıdır.

AMAÇ:

'Çalışanların işle ilgili yaralanma ve hastalıklarını önlemek, güvenli ve sağlıklı iş yerleri sağlamak'. (Bu, Standardın '0.2 Amaç' kısmında belirlenmiştir)

Ayrıca:

- a) İS&G performansının sürekli iyileştirilmesi;
- b) Yasal ve diğer şartların yerine getirilmesi;
- c) İS&G hedeflerine ulaşmak. (Standardın '1 Kapsam' kısmında belirlenmiştir)

ISO 14001:2015

TANIMLAR:

Yönetim sistemi: Politika ve hedefler ile bu hedefleri gerçekleştirmek için gerekli prosesleri oluşturmada kullanılan kuruluşun ilişkili veya etkileşimli bir dizi unsuru

Çevre: Bir kuruluşun faaliyetlerini yürüttüğü hava, su, toprak, doğal kaynaklar, flora, fauna ile insanları da ihtiva eden ortam ve bunlar arasındaki ilişki

Çevre yönetim sistemi: Yönetim sisteminin çevre boyutlarını yönetmek, uyum yükümlülüklerin yerine getirmek, riskleri ve fırsatları ele almak için kullanılan bölümü

Çevre boyutu: Bir kuruluşun, çevre ile etkileşime giren veya girebilen faaliyetlerinin veya ürünlerinin veya hizmetlerinin bir elemanı

ISO 45001:2018

İLGİLİ TARİFLER

Yönetim sistemi (YS): Kuruluşun politikalarını ve hedeflerini ve bu hedefleri gerçekleştirmek için gerekli olan prosesleri tanımladığı birbiriyle ilişkili veya etkileşimli unsurları

İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi (İS&G YS): İS&G politikasını gerçekleştirmek için kullanılan yönetim sistemi veya bir yönetim sisteminin parçası.

Kuruluş: Hedeflere ulaşmak için sorumlulukları, yetkileri ve ilişkileri düzenlenmiş kendi işlevleri mevcut olan kişi veya kişiler grubu

Politika: Bir kuruluşun üst yönetim tarafından resmi olarak ifade edilen bir örgütün niyetleri ve yönü

İS&G politikası: Çalışanları işle ilgili yaralanmalardan ve hastalıklardan korumak ve güvenli ve sağlıklı iş yerleri sağlamak için politika

Hedef : Ulaşılabilecek sonuç

Proses : Girdileri çıktılara dönüştüren birbirleriyle ilgili veya etkileşimli faaliyetler grubu

Yaralanma ve hastalık : Bir kişinin fiziksel, zihinsel veya bilişsel durumu üzerindeki olumsuz etki

Çalışan: kuruluşun kontrolü altında iş veya işle ilgili faaliyetleri gerçekleştiren kişi

İş yeri: Bir kişinin iş amacıyla bulunması veya gitmesi gereken, kuruluşun kontrolü altındaki yer

İdeal olan, eğer birden fazla yönetim sisteminiz varsa, genel yönetim performansını iyileştirmek için İS&G YS diğer yönetim sistemleri ile entegre edilmelidir. Yönetim sistemi kuruluşa uygun olmalı ve yalnızca kağıt işi; kutucuk işaretleme faaliyetleri; yalnızca standarda uygunluk veya değişimi önleyen sıkı bir ceket OLMAMALIDIR.

PUKÖ

- Standardın uygulayıcıları; bir YS'yi oluştururken, geliştirirken ve iyileştirirken prosesleri düşünmeleri için teşvik edilmektedir.
- Standardın maddeleri de genel olarak PUKÖ döngüsünü izlemektedir.
- Bu döngü kısaca şöyle tarif edilebilir:

Planla: Riskleri ve fırsatları belirleyin, İS&G/Çevre hedeflerini ve kuruluşun İS&G/Çevre politikasına (veya uygulama hedeflerine) uygun sonuçları ortaya koyacak prosesleri oluşturun.

Uygula: Prosesleri planlandığı şekilde uygulayın.

Kontrol et : Faaliyetleri ve prosesleri İS&G/Çevre politikası ve hedeflerine göre izleyin ve ölçün ve sonuçlarını raporlayın

Önlem al : Beklenen çıktılara ulaşmak amacıyla İS&G/Çevre performansını sürekli iyileştirmek için faaliyetleri gerçekleştirin.

14001 MADDELERİ-PUKÖ

Planla

4 Kuruluşun bağlamı

- Kuruluş ve bağlamının anlaşılması
- Çalışanların ve diğer ilgili tarafların ihtiyaç ve beklentilerinin anlaşılması
- ÇYS kapsamının belirlenmesi
- Çevre Yönetim sistemi

5 Liderlik ve çalışan katılımı

- Liderlik ve taahhüt
- Çevre politikası
- Kurumsal görevler, sorumluluklar ve yetkiler
- Danışma ve çalışanların katılımı

6 Planlama

- Risk ve fırsatları belirleme faaliyetleri
Çevre Boyutları,Uyum yükümlülükleri
- Çevre hedefleri ve bunlara ulaşmak için planlama

7 Destek

- Kaynaklar
- Yetkinlik
- Farkındalık
- İletişim
- Dokümante edilmiş bilgi

Uygula

8 Operasyon

- Operasyonel planlama ve kontrol
- Acil durumlara hazır olma ve müdahale

Kontrol et

9 Performans değerlendirme

- İzleme, ölçme, analiz ve performans değerlendirme
- İç tetkik
- Uygunluk değerlendirme
- Yönetimin gözden geçirmesi

Önlem al

10 İyileştirme

- Uygunsuzluk ve düzeltici faaliyet
- Sürekli iyileştirme

45001 MADDELERİ-PUKÖ

Planla

4 Kuruluşun bağlamı

- Kuruluş ve bağlamının anlaşılması
- Çalışanların ve diğer ilgili tarafların ihtiyaç ve beklentilerinin anlaşılması
- İS&G YS kapsamının belirlenmesi
- İS&G Yönetim sistemi

5 Liderlik ve çalışan katılımı

- Liderlik ve taahhüt
- İS&G politikası
- Kurumsal görevler, sorumluluklar ve yetkiler
- Danışma ve çalışanların katılımı

6 Planlama

- Risk ve fırsatları belirleme faaliyetleri
- İS&G hedefleri ve bunlara ulaşmak için planlama

7 Destek

- Kaynaklar
- Yetkinlik
- Farkındalık
- İletişim
- Dokümante edilmiş bilgi

Uygula

8 Operasyon

- Operasyonel planlama ve kontrol
- Tehlikelerin ortadan kaldırılması ve İS&G risklerinin azaltılması
- Değişiklik yönetimi
- Satın alma
- Yükleniciler
- Dış kaynak kullanımı
- Acil duruma hazır olma ve müdahale

Kontrol et

9 Performans değerlendirme

- İzleme, ölçme, analiz ve performans değerlendirme
- İç tetkik
- Uygunluk değerlendirme
- Yönetimin gözden geçirmesi

Önlem al

10 İyileştirme

- Olay, uygunsuzluk ve düzeltici faaliyet
- Sürekli iyileştirme

ISO 14001:2015

Yaşam Döngüsü:

'Bir ürün (veya hizmet) sisteminin, ham maddenin alınmasından veya doğal kaynaklardan elde edilmesinden bertaraf edilmesine kadar olan, ardışık ve birbirleriyle bağlantılı aşamalarına yaşam döngüsü denir.

Bir ürün veya hizmeti yaşam döngüsü bakış açısı ile değerlendirmek, onun 'yaşamı'nın her aşamasındaki malzeme ve prosesler ile ilgili çevre boyutlarının, doğal kaynakların çıkarılmasından tasarım, üretim, teslimat ve son kullanıcı tarafından geri dönüşüm veya bertaraf edilene kadar kullanımı boyunca incelenmesi demektir.

ISO 14001:2015

Boyutlar ve Etkiler:

Bir çevre boyutu 'bir kuruluşun çevre ile etkileşime girebilen faaliyetlerinin veya ürünlerinin veya hizmetlerinin bir unsuru' olarak tanımlanmaktadır.

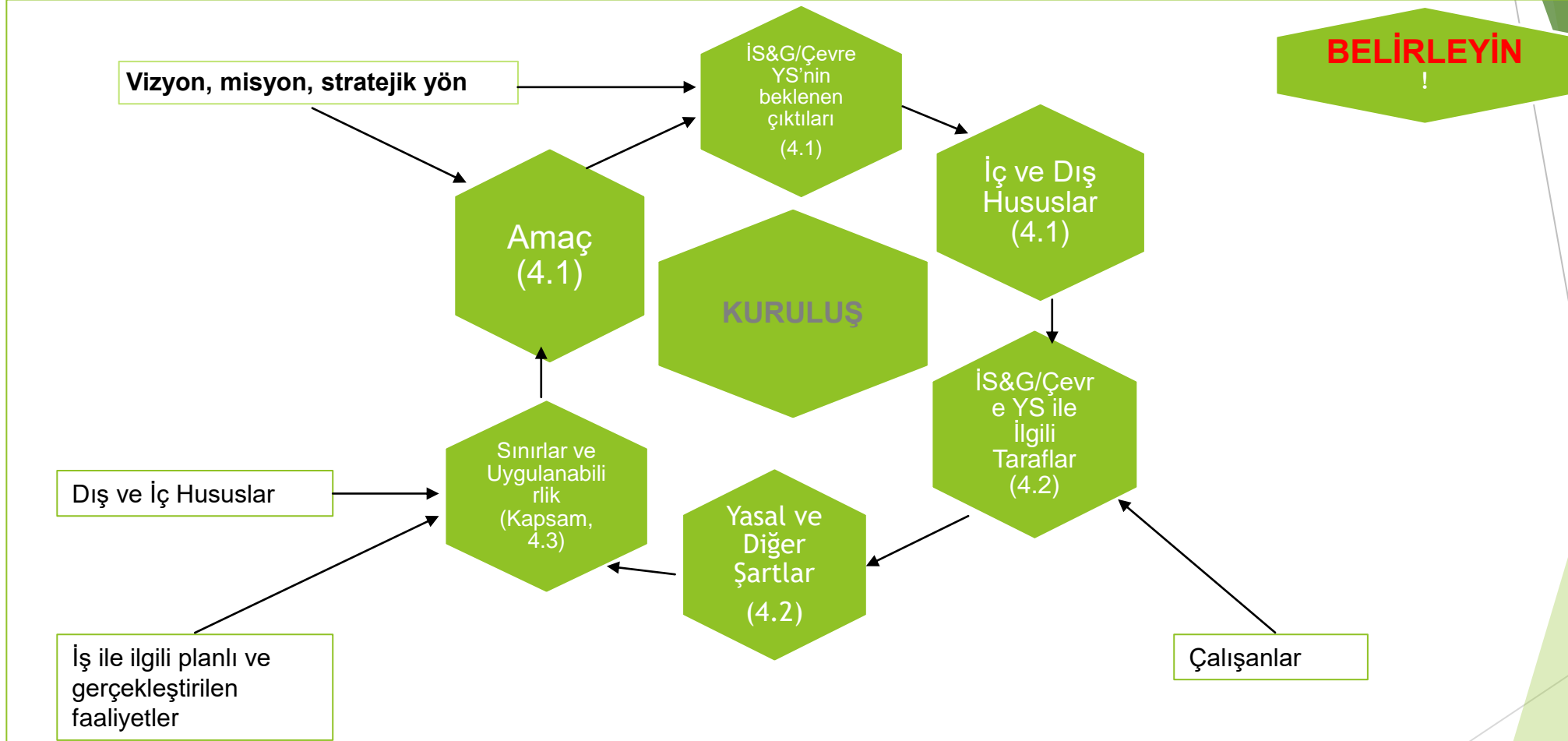
Bir çevresel etki 'kısmen veya tamamen, bir kuruluşun çevre boyutlarından kaynaklanan, çevreye yaptığı olumlu veya olumsuz değişiklik' olarak tanımlanmaktadır.

Boyut ve etki arasındaki ilişkiyi ve 'çevre' terimin geniş kapsamını anlamak önemlidir. Bir etki, çevre üzerindeki bir değişikliği tarif etmelidir. Böyle bir değişiklik tarif edilmezse, o zaman söz konusu terim varsayılan olarak bir boyut olacaktır.

Bu ilişkiyi hatırlamaya yardımcı olarak yöntemler:

Boyut SEBEPTir. Etki SONUÇtur. Dolayısıyla ilişki, sebep sonuç ilişkisidir.

KURULUŞUN BAĞLAMINI ANLAMAK

ISO 45001: 2018

KURULUŞUN KAPSAMI:

Kuruluşların güvenli ve sağlıklı iş yerleri sağlamasına, işle ilgili yaralanma ve hastalıkları önlemelerine ve İS&G performansını proaktif olarak iyileştirmelerine olanak sağlayan gereklilikleri belirlemektedir. Kuruluşun İS&G yönetim sisteminin güvenilirliği, sınırların seçimine bağlı olacaktır. Kapsam belirleme; kuruluşun İS&G performansını etkileyen veya etkileyebilecek faaliyetleri, ürünleri ve hizmetleri hariç tutmak veya yasal ve diğer şartlardan kaçınmak için kullanılmamalıdır. Kapsam, kuruluşun İS&G yönetim sistemi sınırları içerisinde yer alan operasyonlarının gerçeklere dayalı ve temsilci bir ifadesidir ve ilgili tarafları yanlış yönlendirmemelidir

İS&G YS'nin BEKLENEN ÇIKTILARI

Belirlenen çıktılar şunları içerir:

- İS&G performansının sürekli iyileştirilmesi;
- Yasal ve diğer şartların yerine getirilmesi
- İS&G hedeflerine ulaşma.

ISO 14001:2015

KURULUŞUN KAPSAMI:

ÇYS'nin sınırları ve uygulanabilirliği (kapsam) belirlenirken belirlenen konuların, uyum yükümlülüklerinin, birim(ler)in, bölümlerin, fiziksel sınırların, faaliyetlerin, ürünlerin ve hizmetlerin dikkate alınmasını gerektirmektedir. Kuruluşların ayrıca çevre üzerinde etkisi olabilecek faaliyetlerin (veya ürünlerin veya hizmetlerin) kontrolünü veya etkisini uygulama yetenek ve yetkilerinin genişliğini belirlemeleri gerekmektedir; ki bu da açıkça yüklenici ve tedarikçi ilişkilerini ve sınırlarını değerlendirmek anlamına gelecektir.

Kapsam net ve açık olmalıdır.

Kapsamınızı belirledikten sonra, (bu kapsam içerisinde) önemli çevre boyutları olabilecek tüm faaliyetler, ürünler ve hizmetler ÇYS içerisine dahil edilmelidir.

ISO 4500:2018; ISO 14001:2015

Kuruluşun Bağlamı:

Madde 4, kuruluşun İS&G ve Çevre YS'yi etkileyen dış ve iç hususları belirlemesini gerektiren kuruluşun bağlamı ile ilgilidir. Bu hususların ne oldukları, kuruluşun türüne bağlıdır.

Kuruluşlar ayrıca İS&G ve Çevre YS ile ilişkili ilgili tarafların ihtiyaç ve beklentileri ile uyumlu olarak amacı anladıklarını göstermelidir.

Tüm ilgili tarafları veya bunların tüm şartlarını dikkate almak gibi bir gereklilik bulunmamaktadır. Kimin ve neyin ilişkili olduğuna karar verilmesi bunun kuruluşun İS&G ve Çevre YS'nin istenen çıktılarına ulaşma yeteneği üzerindeki etkisine bağlıdır.

ISO 4500:2018; ISO 14001:2015

İlgili Taraflar:

Kuruluşlar İS&G YS ile ilişkili ilgili tarafların ihtiyaç ve beklentileri ile uyumlu olarak amacı anladıklarını göstermelidir.

Tüm ilgili tarafları veya bunların tüm şartlarını dikkate almak gibi bir gereklilik bulunmamaktadır. Kimin ve neyin ilişkili olduğuna karar verilmesi bunun kuruluşun İS&G ve Çevre YS'nin istenen çıktılarına ulaşma yeteneği üzerindeki etkisine bağlıdır.

Madde 4.3'ün, 4.2 gerekliliklerinin ve işle ilgili planlı veya gerçekleştirilmiş faaliyetlerin dikkate alınmasını gerektirdiğine dikkat edilmelidir

İlgili Taraflara Örnekler:

İlgili Taraflara Örnekler	
Vatandaşlar	Yönetim <ul style="list-style-type: none">• Üst Yönetim• İS&G/Çevre politikası ve uygulamadan sorumlu kişiler
Müşteriler	İS&G/Çevre YS'yi uygulayan ve sürdüren kişiler <ul style="list-style-type: none">• İS&G/Çevre YS'yi ve risk prosedürlerini sürdüren kişiler
Ana bayiler	Diğer çalışanlar (İşçiler) Yükleniciler
Paydaşlar	Çalışanlara bağımlı kişiler
Yatırımcılar	Komşular
Firma sahipleri	Baskı grupları
Sigortacılar	Acil durum hizmetleri
Devlet Yasa koyucular	Diğer müdahale temsilcileri
Toparlanma hizmeti sağlayıcılar	Taşıma hizmetleri
Eleştirmenler	Rakipler
Ticaret gruplar	Medya

YÖNETİM SİSTEMİNİN UYGULANMASI İÇİN AŞAMALAR

1.Aşama: Neredeyiz

- Üst yönetimin ilgisi
- Gerekliliklerin, yasaların ve kılavuzların kavranması
- Referans çizgisi gözden geçirmesi
- Uygulama planının onaylanması ve iletimi

Birinci aşama; üst yönetimin ilgisinin ne durumda olduğu ve yasal şartlar da dahil olmak üzere ilgili tarafların şartlarını kavramak açısından “nerede olduğumuzu” anlamaktır. Bu bilgi ile bir İS&G ve Çevre YS’yi uygulamak için hangi kaynakların gerekli olduğunu belirlemek için bir referans çizgisi gözden geçirmesi yapılabilir ve bir Gantt şeması üretebiliriz.

2.Aşama: Uygula ve işlet

- Planın uygulanması ve işletilmesi
- Projenin desteklenmesi
- Projenin izlenmesi

İkinci aşama, projenin izlenmesini ve desteklenmesini sağlayarak, tamamen planın uygulanması ve işletilmesidir.

3.Aşama: Yönet ve iyileştir

- İzleme, ölçme, analiz ve performans değerlendirme
- Yönetimin gözden geçirmesi
- İyileştirme

Son aşama; hem yönetim sisteminin etkin olup olmadığının ve kuruluşun ve ilgili tarafların ihtiyaçlarını karşılayıp karşılanmadığının saptanması, hem de yönetim sisteminin nerelerde iyileştirilebileceğinin belirlenmesidir. Bu; İS&G ve Çevre YS performansının izlenmesi, ölçülmesi, analizi, değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi ile yapılır.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

Dokümanite Edilmiş Bilgi

Standart dokümanite edilmiş bilgi olarak mevcut olması gereken unsurları belirtmektedir. 'Dokümanite edilmiş bilgi' teriminin kayıtları da içerdiğini unutmayınız.

Dokümanite edilmiş bilgilerin kontrol edilmesi gereklidir, peki bu ne anlama geliyor?

İyi dokümanite edilmiş bilgi:

- Uygun belirleme ve açıklaması olmalıdır (örn.; başlık, yazan, referans numarası)
- Uygun durumlarda, uygunluk ve yeterlilik için gözden geçirilmiş ve onaylanmış olmalıdır
- İhtiyaç olan yerde ve zamanda kullanım için ulaşılır ve uygun durumda olmalıdır
- Yeterli şekilde korunuyor olmalıdır, örn.; gizlilik ihlalden, uygunsuz kullanımdan veya bütünlük kaybından
- Kuruluş için uygun biçimde (örn.; dil, yazılım, versiyon, grafikler) ve ortamda (örn.; kağıt, elektronik) olmalıdır

Bu nedenle, uygun durumlarda, kuruluşlar aşağıdakileri ele almalıdır:

- Dağıtım, erişim, geri çağırma ve kullanım
- Depolama ve koruma
- Değişikliklerin kontrolü
- Saklama ve bertaraf etme
- İlgili dokümanite edilmiş bilgilere çalışanların erişimi.

Dış kaynaklı dokümanite edilmiş bilgilerin de (gerekli olduğu belirlenmişse) belirlenmesi ve kontrol edilmesi gerekecektir.

ISO 4500:2018

Minimum Dokümente Edilmiş Bilgi Gereklilikleri

ISO 45001 Madde:	Dokümente edilmiş bilgi (DB) gereklilikleri
4.3	Kapsam
5.2	İS&G politikası
5.3	İlgili görevler ile ilgili sorumluluklar ve yetkiler
6.1.1	İS&G riskleri ve diğer riskler, (Sürdürme) Fırsatlar, (Sürdürme) Riskleri ve fırsatları belirlemek ve planlandığı şekilde yürütüldüklerine dair güven sağlayacak seviyede ele almak için ihtiyaç duyulan prosesler ve faaliyetler (bkz 6.1.2 - 6.1.4)
6.1.2.2	İS&G risklerinin değerlendirilmesi için metodolojiler ve kriterler
6.1.3	Yasal ve diğer şartlar
6.2.2	İS&G hedefleri ve bunlara ulaşmak için planlar
7.2	Yetkinlik kanıtları
7.4	7.4.1 (Muhafaza) İletişimler
7.5.1	Bu dokümanın gerektirdiği Kuruluş tarafından İS&G yönetim sisteminin etkinliği için gerekli olduğu belirlenen dokümanlar
7.5.3	Kuruluş tarafından İS&G yönetim sisteminin planlanması ve operasyonu için gerekli olduğu belirlenen dış kaynaklı dokümanları

ISO 4500:2018

Minimum Dokümanite Edilmiş Bilgi Gereklilikleri

ISO 45001 Madde:	Dokümanite edilmiş bilgi (DB) gereklilikleri
8.1.1	Proseslerin planlandığı şekilde yürütüldüğüne dair güven duymak için gerekli olan düzeyde dokümanlar
8.1.4.3	Bu fonksiyonlara ve proseslere uygulanacak olan kontrolün türü ve derecesi İS&G yönetim sistemi içerisinde tanımlanmalıdır – Bu, dokümanite edilmiş bilgi içerisinde belirtilebilir
8.2	Olası acil durumlara müdahale etmek için prosesler ve planlar
9.1.1	İzleme, ölçme, analiz ve performans değerlendirme sonuçlarının kanıtları. Ölçüm ekipmanlarının bakım, kalibrasyon veya doğrulama kayıtları muhafaza edilmelidir.
9.1.2	Yetkinlik değerlendirme sonuçları
9.2.2	Tetkik program(lar)ı (Muhafaza etme) Tetkik programının uygulanması ve tetkik sonuçları ile ilgili kanıtlar
9.3	Yönetimin gözden geçirmesi sonuçları ile ilgili kanıtlar
10.2	Olayların veya uygunsuzlukların yapısı ve devamında yapılan faaliyetlerle ilgili kanıtlar (Muhafaza etme) Her türlü faaliyet ve düzeltici faaliyet için, etkinlik dahil, sonuçlarla ilgili kanıtlar
10.3	Sürekli iyileştirme kanıtları

ISO 14001:2015

Minimum Dokümanite Edilmiş Bilgi Gereklilikleri

ISO 14001 Madde:	Dokümanite edilmiş bilgi (DB) gereklilikleri
4.3	Sürdürülebilir Kapsam
5.2	Çevre politikası
5.3	İlgili görevler ile ilgili sorumluluklar ve yetkiler
6.1.1	Prosesin planlandığı şekilde yürütüldüğünden emin olmak için gerekli seviyede DEB
6.1.2.	Önemli çevre boyutlarını, çevre boyutları ve ilgili etkileri belirlemek için kullanılan kriterler için DEB
6.1.3	Uyum yükümlülükleri ile ilgili DEB , Yasal ve diğer şartlar
6.2.2	Çevre hedefleri ile ilgili
7.2	(Yetkinlik kanıtları (uygun))
7.4	7.4.1 İletişimler
7.5.1	Bu dokümanın gerektirdiği Kuruluş tarafından çevre yönetim sisteminin etkinliği için gerekli olduğu belirlenen

ISO 14001:2015

Minimum Dokümente Edilmiş Bilgi Gereklilikleri

7.5.3	Kuruluş tarafından Çevre yönetim sisteminin planlanması ve operasyonu için gerekli olduğu belirlenen dış kaynaklı
8.1.1	Proseslerin planlandığı şekilde yürütüldüğüne dair güven duymak için gerekli olan düzeyde
8.1.4.3	Bu fonksiyonlara ve proseslere uygulanacak olan kontrolün türü ve derecesi çevre yönetim sistemi içerisinde tanımlanmalıdır – Bu, dokümente edilmiş bilgi içerisinde belirtilebilir
8.2	Olası acil durumlara müdahale etmek için prosesler ve planlar
9.1.1	İzleme, ölçme, analiz ve performans değerlendirme sonuçlarının kanıtları (uygun). Ölçüm ekipmanlarının bakım, kalibrasyon veya doğrulama kayıtları muhafaza edilmelidir.
9.1.2	Yetkinlik değerlendirme sonuçları
9.2.2	Tetkik program(lar)ı, Tetkik programının uygulanması ve tetkik sonuçları ile ilgili kanıtlar
9.3	Yönetimin gözden geçirmesi sonuçları ile ilgili kanıtlar
10.2	Olayların veya uygunsuzlukların yapısı ve devamında yapılan faaliyetlerle ilgili kanıtlar. Her türlü faaliyet ve düzeltici faaliyet için, etkinlik dahil, sonuçlarla ilgili kanıtlar
10.3	Sürekli iyileştirme kanıtları

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

5. LİDERLİK

5.1 Liderlik ve Taahhüt

Bir İS&G ve Çevre yönetim sisteminin uygulanması ve sürdürülebilirliğinde çok önemli bir başarı faktörü, üst yönetimin İS&G ve Çevre yönetim sisteminin beklenen çıktılarını destekleyen bir kültürü kuruluş içerisinde geliştirmesi, yönetmesi ve teşvik etmesidir.

Bu ifadeyi destekleyen kilit gerekliliklerden biri:

5.1 j) Kuruluş içerisinde İS&G ve Çevre yönetim sisteminin beklenen çıktılarını destekleyen bir kültürün geliştirilmesi, yönetilmesi ve teşvik edilmesi ve

10.3 b)'de kuruluşun İS&G ve Çevre YS'yi destekleyen bir kültürü teşvik etmesidir.

Bir kuruluşun iş sağlığı ve güvenliği kültürü, büyük ölçüde üst yönetim tarafından belirlenir ve İS&G ve Çevre yönetim sistemine yönelik taahhüdü ve onun tarzını ve yeterliliğini belirleyen bireysel ve grup değerleri, düşünceleri, algıları, yetkinlikleri ve faaliyet düzenlerinin bir ürünüdür.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

5. LİDERLİK

5.2 İS&G Politikası

Kuruluşunuz için riskler ve fırsatlar belirlendikten sonra, Üst Yönetiminizin gözden geçirmesi için, ilk İS&G politikası taslağınıza hazırlamaya başlayabilirsiniz.

Politika, çalışanların iş ile ilgili yaralanmasını ve sağlığının bozulmasını önlemeye ve iş yerlerinin sağlıklı ve güvenli olmasını sağlamaya yönelik olmalıdır. İSG hedeflerinin belirlenmesi için bir çerçeve oluşturmalı, yasal şartlara uyumu taahhüt etmeli, İSG tehlike ve risklerini azaltmak için taahhüt içermelidir.

Üst yönetim ilgili gerekleri sağlayan politikayı onaylamalı, uygulamalı ve sürekliliğini sağlamalıdır. İSG politikası ilgili kişilere iletmeli ve ilgili tarafların erişimine açık olmalıdır.

5.2 Çevre Politikası

Madde 5.2 bir çevre politikası ile ilgili şartları ele almaktadır. Üst Yönetim, aşağıdaki özelliklere sahip bir çevre politikası oluşturmalıdır:

- Kuruluşun amaçlarına uygun
- Çevre hedeflerini belirlemede çerçeve sağlayan (madde 6.2)
- Uyum yükümlülüklerine uygunluk için bir taahhüt içeren
- Çevre performansını geliştirmek için ÇYS'nin sürekli iyileştirilmesine yönelik bir taahhüt içeren
- Kirliliğin önlenmesi ve içeriğe özel diğer konular da dahil olmak üzere, çevrenin korunmasına yönelik bir taahhüt içeren

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

Planlama

1. Tehlikelerin/Önemli boyut ve etkileri belirlenmesi
2. İS&G ve Çevre/diğer risklerin değerlendirilmesi
3. İS&Gve Çevre/diğer fırsatların değerlendirilmesi
4. Yasal ve diğer şartların belirlenmesi
5. Faaliyet planlama

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015 Planlama

Riskleri ve Fırsatları Belirleme Faaliyetleri

1. **Adım : Tehlikelerin Belirlenmesi**
2. **Adım: İS&G/Diğer Risklerin Belirlenmesi**
3. **Adım:: İS&G/Diğer Fırsatların Belirlenmesi**

Tehlikelerin belirlenmesi için proses, herhangi bir iş yeri, tesis, ürün veya kuruluşun konsept tasarımı aşamasında başlamalıdır. Tasarım detaylandırıldıkça ve sonrasında operasyona alındığında devam etmelidir ve mevcut, değişen ve gelecekteki faaliyetleri yansıtması için tüm yaşam döngüsü süresince sürekli olmalıdır. Bunun içerisinde gözden geçirme ve veri analizlerinden gelen girdiler; geçmişteki olaylar ve işle ilgili yaralanmalar veya hastalıklarla ilgili raporlar; hem kuruluş içi hem kuruluş dışı şikayetler yer alabilir.

İş sağlığı ve güvenliği riskinin (İS&G riski) işle ilgili tehlikeli bir olayın ortaya çıkması veya maruz kalma olasılığı ile olay veya maruz kalmanın sebep olabileceği yaralanma ve hastalığın şiddetinin bir birleşimi olduğunu lütfen unutmayınız.

Kuruluş ayrıca doğrudan insanların sağlık ve güvenliği ile ilgili olmayan riskleri de göz önüne almalı ve İS&G yönetim sistemini, onun performansını ve beklenen çıktılarını etkileyen faktörleri de ele almalıdır. Bu riskler, uygun bir yöntem kullanılarak değerlendirilmelidir.

Çevre Yönetim Sistemi açısından; Planlama prosesinin ilk adımı kuruluşun çevre ile etkileşimde bulunan faaliyetleri, ürünleri ve hizmetleri (boyutlar) arasındaki ilişkiyi ve çevre üzerindeki mevcut veya potansiyel etkilerini anlamayı içermektedir. Analizin sıralaması yukarıdaki şekilde özetlenmiştir. Çıktının, nasıl önemli boyutların belirlenmesi olduğuna dikkat ediniz.

İşletim koşulları, kuruluşun girdiler, prosesler ve çıktılar üzerindeki doğrudan kontrol miktarına bağlı olarak normal, anormal veya acil durum düzeyinde olabilir. Sonuç olarak, bazı etkiler 'anormal' veya 'acil durum' koşulları altında daha büyüktü

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015 Planlama

Riskleri ve Fırsatları Belirleme Faaliyetleri

Ayrıca lütfen belirlenmesi gerekenlerin sadece İS&G ve Çevre riskleri olmadığını, İS&G ve Çevre fırsatlarının ve diğer fırsatların da belirlenmesi gerektiğini unutmayınız. İş sağlığı ve güvenliğini ve çevre koşullarını iyileştirecek İS&G ve Çevre fırsatları aşağıdakileri içerebilir:

- a) İş sağlığı ve güvenliğini, tesislerin, ekipmanların veya proseslerin en erken aşamalarında entegre ederek veya kontroller hiyerarşisini yukarı taşıyarak tehlikelerin ortadan kaldırılması ve risklerin azaltılması;
- b) Tesislerin yeniden yerleşimi, proseslerin yeniden tasarlanması veya makine ve fabrikanın taşınması gibi planlı değişiklikler sırasında İS&G ve Çevre performansının iyileştirilmesi;
- c) Monoton işleri veya önceden belirlenmiş çalışma oranlarındaki işleri azaltarak İS&G ve Çevre performansının iyileştirilmesi;
- d) İS&G ve Çevre performansını iyileştirmek için yeni teknolojilerin kullanılması;
- e) İş sağlığı ve güvenliği/Çevre ile ilgili yetkinlikleri gerekliliklerin ötesine taşıyarak veya çalışanları olayları zamanında raporlamaya teşvik ederek iş sağlığı ve güvenliği kültürünün iyileştirilmesi.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015 Planlama

4. Yasal ve Diğer Şartları Belirleme

Standart kuruluşunuzun bu gereklilikleri 'belirlemesini' ve bunlara 'erişimi olmasını'; ayrıca bunların kuruluşunuz için 'ne şekilde geçerli olduğunu' belirlemesini, 'neyin iletişiminin yapılması gerektiğini belirlemesini' ve son olarak İS&G ve Çevre YS'yi oluştururken 'bunları dikkate almasını' istemektedir.

Bu bilgiler belirlendikten ve anlaşıldıktan sonra, kuruluş tarafından operasyonel kontroller, performans geliştirme programları, izleme ve ölçme ve elbette uygunluk seviyesinin değerlendirilmesi bakımından kullanılmalıdır.

Bilginin sistem boyunca doğru yere doğru zamandaki bu hareketi, gerekliliklere 'erişim sahibi olma' ile ifade edilen şeydir. Kendinize şu soruyu sorun: 'Doğru yasal/diğer bilginin doğru kişi tarafından doğru zamanda ve doğru yerde anlaşıldığını nasıl bileceğim'. Bu; yönetim sisteminizin en sonunda ortaya çıkarması gereken şeydir

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015 Planlama

5. Adım Faaliyet Planlama

Madde 6.1.4'ün odak noktası faaliyet gerçekleştirmek için planlamadır!

Bu prosesin bir dizi planlanmış faaliyet ile sonuçlanması gerekmektedir (Not: bunlar, dokümente edilmiş bir faaliyet planı ile desteklenebilir, ancak bu Standardın doğrudan bir gerekliliği değildir).

Planlı faaliyetin, 2-4.Adımlarda belirlenen tüm unsurları, özellikle aşağıdakileri ele alması gereklidir:

1. Riskler ve fırsatlar
2. Yasal/diğer şartlar
3. Acil durumlar

Bu faaliyetler planlanırken, kuruluşun şunları da planlaması gerekir:

- Bunların İS&G/Çevre YS prosesleri (veya iş prosesleri) içerisine nasıl entegre edileceği/uygulanacağı;
- Etkinlik için nasıl değerlendirilecekleri

Faaliyetler planlanırken iyi uygulamaların, teknolojik seçeneklerin, finansal, operasyonel/iş gerekliliklerinin dikkate alınması gerekir.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

Hedefler

Kuruluşun ilgili fonksiyonlarda ve seviyelerde İS&G/çevre hedeflerini belirlemesi gerekir.

İS&G ve Çevre hedefleri (mümkünse) ölçülebilir olmalı veya performans değerlendirme yapabilir olmalıdır.

Hedefler, bunlara nasıl erişileceği ile ilgili planları ve sonuçların nasıl değerlendirileceğini içermelidir.

Hedeflerin ve planların dokümante edilmesi gereklidir ve aşağıdakileri belirlemelidir:

- Ne yapılacak
- Hangi kaynaklar gerekli olacak
- Kim sorumlu olacak
- Ne zaman tamamlanacak
- Sonuçlar, izleme için göstergeler dahil, nasıl değerlendirilecek
- Faaliyetler iş proseslerine nasıl entegre edilecek

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

Yetkinlik

Madde 7; İS&G ve Çevre YS oluşturulması, uygulanması, sürdürülmesi ve sürekli iyileştirilmesi için, yalnızca uygulama zamanında değil kuruluşun İS&G ve Çevre performansının iyileştirilmesine devam edilmesini de sağlamak için, yeterli kaynakların da sağlanması da dahil gerekli desteği detaylandırmaktadır. Kaynaklar insanları, ekipmanları, sistemleri ve finansal kaynakları içerebilir.

Kuruluşun İS&G ve Çevre performansını etkileyebilecek her çalışanın, bu rolü yürütmek için uygun yetkinliğe sahip olduğunu güvence altına almak için değerlendirilmesi gereklidir. Bu tür değerlendirmeler uygun öğrenim, eğitim, tecrübe ve tehlikeleri belirleme yeteneğini dikkate almalıdır.

Bir görev için hangi yetkinliklerin gerekli olduğuna kuruluş karar vermeli ve bunlar öğrenim, eğitim veya tecrübe ile kanıtlanabilmelidir

Kuruluşun yetkinlik kanıtı olarak uygun dokümente edilmiş bilgileri muhafaza etmesi gerekmektedir.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

Farkındalık; İletişim

Çalışanların aşağıdakilerle ilgili bilgilendirilmeleri standardın bir gerekliliğidir:

- İS&G/Çevre politikası ve hedefleri
- İS&G /Çevre YS'nin etkinliğine, aynı zamanda iyileştirilmiş İS&G performansının faydalarına katkıları
- İS&G /Çevre YS gerekliliklerine uymamanın etkileri/olası sonuçları
- Olaylar ve bunlarla ilgili araştırmaların çıktıları
- İlgili tehlikeler, İS&G /Çevre riskleri ve bunlarla ilgili faaliyetler
- Kendilerini yakınlarındaki ve ciddi tehlikelerden kurtarma yeteneği ve bunlardan korunmaları için düzenlemeler.

Farkındalık sınıf tarzından, e-öğrenmeye, bültenlere, işaretlere, uyarı panolarına, e-postalara kadar farklı biçimlerde olabilir. Ancak farkındalık tek bir uygulama değildir ve muhtemelen yukarıda belirtilen yöntemlerin çoğunu kullanacaktır.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

8. Operasyon

Madde 8; Madde 6 planlama ile yakından ilişkilidir. Madde 6'da belirlenen faaliyetler Madde 8'de uygulanacaktır.

Standart ayrıca kuruluşların İS&G /Çevre YS gerekliliklerini yerine getirmek için gereken proseslerin oluşturulmasını, uygulanmasını ve kontrol edilmesini gerektirmektedir.

Madde 6'dan gelen faaliyet gerektiren prosesler de buna dahil olacaktır. Ama hangi diğer prosesler? Dört önemli proses şunları içerecektir:

- Değişiklik yönetimi
- Satın alma
- Yükleniciler
- Dış kaynak kullanımı

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

9. Performans Değerlendirme

Kuruluşun İS&G/Çevre performansı ve İS&G /Çevre YS'nin etkinliğini değerlendirmesi hakkındadır.

Kuruluş neyi izlemesi ve ölçmesi gerektiğini belirlemelidir; bunun içerisinde yasal ve diğer şartlar; faaliyetler ve operasyonlar; operasyonel kontroller ve kuruluşun İS&G /Çevre hedefleri de yer almalıdır.

Buna ek olarak, kuruluş sonuçların ne zaman analiz edileceğini, değerlendirileceğini ve iletileceğini belirlemelidir.

Kalibrasyonu olmayan ekipmanın kullanıldığının keşfedilmesi durumunda geçmişe dönük olarak oluşturulan veriler de şüpheli olacağı ve dış taraflarca da (düzenleyiciler veya belgelendirme kuruluşları) kabul edilemez olacağı için, kullanılan ölçme ekipmanının kalibrasyonu da çok önemlidir. Sonuçların kanıtı olacak uygun dokümanite edilmiş bilgiler muhafaza edilmelidir.

ISO 4500:2018, ISO 14001:2015

9. Performans Değerlendirme

İç tetkikler, İS&G /Çevre YS'nin Standart gerekliliklerine ve kuruluşun kendi gerekliliklerine uygun olup olmadığı ile ilgili bilgi sağlamak amacıyla, planlı aralıklarla yapılmalıdır.

Bu nedenle, söz konusu prosesin önemini ve önceki tetkik sonuçlarını dikkate alan bir tetkik programının oluşturulması gerekecektir. Tetkik programı (minimumda) İS&G /Çevre YS kapsamını ele almalıdır ve şüphesiz prosesler, fonksiyonlar ve kontrol tetkiklerinin bir karışımını içermelidir. Tetkik programı ayrıca tetkiklerin sıklığını, tetkik için kullanılacak yöntemleri, sorumlulukları, planlama ve raporlama şartlarını da içermelidir. Son olarak, HER tetkik için tetkik kriterleri ve kapsamı belirlenmelidir ve tetkikçiler tarafsız ve objektif olmalıdır!

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

BURCU BARAN

0533 257 53 47

burcubasakozan@gmail.com